

PROROČIŠTE

KETRIN FIŠER

Prevela
Dijana Radinović

■ Laguna ■

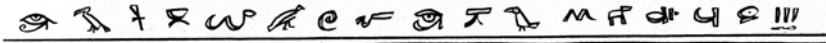
Naslov originala

Catherine Fisher
THE ORACLE

Copyright © 2003 Catherine Fisher
Map Copyright © 2003 Adrian Barclay
Translation Copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA

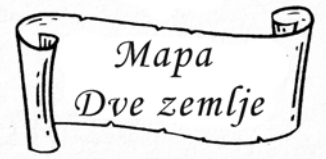
PROROČIŠTE

Milos

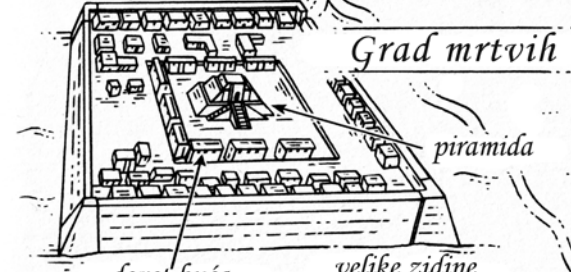

Kalade

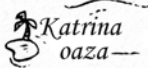

Mapa
Dve zemlje

Ostrvo

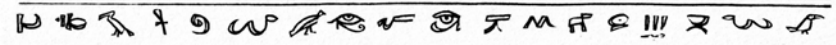

pustinski put

Katrina
oaza

dalje se nalaze pustoš, silne životinje
i Mesečeve planine

Prva kuća žaoke boga

Čak i bogovi sanjaju.

Ja snevam o vodi, kako pada, o kapanju krupnih vrelih kapi po pustinji, o udubinama koje tvore u pesku; o tome kako ih sasušena zemlja odmah upija.

Ako sam bog, moji će se snovi ostvariti. Ali, s druge strane, voda je drugačija, voda je žensko, i nad njom niko nema vlast.

Čini mi se da imam bore po telu, i velike oprljotine i plikove koji gore poput vulkana. Ili rana. Ili pustinja.

Razmišljam se. Jesam li jedno ili dvoje? Svetlost ili sena svetlosti?

A tunel vodi gore u svet, i ja se uspinjem kroz njega i hitam i dolazim tamo gde ti obitavaš. A nevolja s božanstvom je ta što ljudi uvek očekuju nešto ogromno i moćno.

I trenutni uspeh.

Ona se obraća arhontu

Povorka je već prevalila gotovo pola puta niz terase kad je Mirani konačno prestala da drhti i mirno zakoračala. Kroz proreze za oči teško se moglo jasno videti; maska je bila prevelika, a razrezi suviše razmaknuti. A uz nesnosnu jaru, uskovitlane oblake prašine i muva i put što je poigravao, sve se činilo nestvarno. Sklonila je kosu s očiju, sleđena od užasa, a celo joj je telo blistalo od znoja. Baš kad je kaiš na sandali počeo da joj tare kožu, povorka se lagano zaustavila. Dospeli su do proročišta.

Na znak, čegrtaljke, doboši i citre utihnuše.

U užasnoj, nepomičnoj žegi Hrisa prošaputa: „Ruke mi gore.“

Imala je neobično svetlu kožu. Možda je njen narod, ko zna koliko pokolenja unazad, sišao s planina.

„Jesi li ih čime namazala?“, upita je Mirani zadihano.

„Uljem od aloje.“

„To ti neće pomoći.“ Glas joj je utanjio.

Hrisa je toplo pogleda kroz masku božje kušačice. „Ne boj se, Mirani. Biće sve dobro.“

Ako preživim. Osvrnula se i ugledala kako duge kolone vojnika staju uz zveket, presijavaju se u bronzanim oklopima,

zapovednik im Ardželin smrknut na đogatu, a pred njima šestorica s arhontovom nosiljkom. I oni su zastali i zahvalno spustili zlatnu nosiljku na stazu, i trljali bolna ramena. Starac je izvesno bio vrlo težak.

Ako ništa drugo, on se neće vraćati.

Proročica se okrete. „Mirani!“ Velika maska koju je nosila jedina je od njih devet imala otvor za usta. Prigušila joj je glas; učinila poznato ime stranim, muklim, nepoznatim pozivom. Kao da je tada, za trenutak, progovorio bog. A onda je oštro rekla: „Pođi za mnom. Samo ti“, i to opet beše Hermija, jetka i budna, i Mirani opazi kako joj kroz uske proreze oči blistaju tamnim sjajem.

Mirani pruži Hrisi kraj venca i istupi bez reči. Sva se zgrčila od straha, pripala joj je muka. Uska staza što se odvajala od puta beše popločana tesno zbijenim kamenjem, i nije bila prava, već je zavijala u maslinjak kroz kapiju od tri ogromne stene. Na uglačanoj gornjoj gredi behu uklesani škorpion i zmija kako biju svoju večnu bitku. Mirani uplašeno pogleda u njih. Prošla je kraj kapije mnogo puta, ali nikada nije ulazila u nju. Proročica, koja je već prošla kroz vratnice, nestrpljivo se osvrnu. „Brzo!“

Mirani duboko udahnu i pođe za njom.

Našla se u ograđenom delu proročišta.

Uputile su se niz stazu. Po usijanoj vrelini Hermija upita: „Bojiš li se?“

„Imam li čega?“ , prošaputa Mirani.

Maska se okrete. „Pretpostaviću da si to ozbiljno upitala, a ne iz drskosti. Nego šta nego da imaš. Čast koja ti je ukazana opasna je za tako neiskusnu devojčicu.“

To je i sama znala. Nikada, nikada nije ni pomišljala da će to biti ona. Kad je Alana umrla, sve su se devojčice šapatom pitale ko će biti naredna bogonoša, ali kad je Hermija ujutro

poslala po nju i kazala joj kako je ona odabrana, nije mogla da poveruje. Ni ona, niti bilo ko drugi.

Strah je usledio kasnije i rastao je iz časa u čas. Sada, iako beše pripeka, ruke su joj bile tako hladne da ih je jedva osećala, pa ih je protrljala i postavila pitanje na koje je već znala odgovor. „Hoću li to danas raditi? Nositi boga?“

„Ako bude tako hteo.“ Hermija je zvučala razdragano.

Strah je imao kiseo ukus. Koža joj je bridela, srce snažno tuklo, i osećala je onu mučnu, znojnu prazninu. Progutala je ogromnu knedlu, ali ona joj je i dalje stajala u grlu, davila je, a zlatno-skerletna maska kao da je bila teška ruka što joj oduzima dah.

Ovde gore graja povorke je utihnula; kao da ih je staza pod kamenom kapijom obe odjednom odvela s ostrva u neko drugo, tiho mesto, gde su samo cvrčci cvrčali u bodljikavoj štipavici. Spotičući se, Mirani oseti kako joj slepljeni pramen kose upade u oči. Kosa joj se razvezala, kao i uvek. A onda je pomislila: *Dobro, uplašila si se. Ali barem ćeš videti proročište.*

U Donjem domu, ostale su se kasno noću često raspravljale je li proročište kip koji govori ili vrutak koji izbija iz zemlje. Da li grmi prodornim glasom ili šapuće kao lišće na vetru, a Hermiju obuzima zanos pa ječi i vrišti? Suviše stidljiva da bi se uključila u razgovor, Mirani je slušala i mislila svoje skrivene, rđave misli. Sada će ga konačno videti. Ali neće smeti ni reč da im kaže o njemu.

Kleke i zakržljalo žbunje majčine dušice i pelena parali su jaru mirisima. Staza se uvijala poput uspavane zmije, a nisko rastinje se meškolojilo i šušalo od božjih stvorenja – nešto malo bi projurilo, šmugnulo bi nešto krljuštavo, klisnuo bi zeleni gušter.

Skrenule su poslednji put i stigle.

Široko kružno stepenište vodilo je nagore. Proročica stade da se uspinje, a na visokom suncu sena joj beše mala. Stepenece su bile izlizane, udubljene tamo kuda su brojni naraštaji hodali; pod Miraninim tankim sandalama njihova glatkost beše daleki podsetnik na zadovoljstvo. A ovde je pirkao i povetarac, blag i osetan, svež u nežnom njihovom njihanju grana.

Stepenice su vodile do kamene zaravni. Na sredini je iz zemlje štrčala jedna kosa stena, kao da su je vekovne oluje silom naherile. Sa tri strane zaravni rasle su pognute, čvornovate masline gustih krošanja, ali ka istoku je pucao otvoren vidik, a kako je ovo bila najviša tačka ostrva, tamo je blistalo kobaltnoplavo more prostirući se u beskraj ka horizontu.

Mirani oliza sasušene usne.

Proročica skide masku. Morala ju je uhvatiti obema rukama, ali kad je spustila na tle perje i zlatno nasmejano lice, ponovo je postala Hermija, žustra i besna, raščupane kose.

Pogledala je na drugu stranu. „Zdela je iza tebe.“

Beše to široka, bronzana posuda, užasavajuće plitka. Kad je Mirani klekla i njena senka zamračila zdelu, videla je da je po obodu tankim linijama izrezbaren brod kraljice kiše. Morala je da je podigne obema rukama, a metal beše vreo kao žar. Bila je iznenađujuće laka. Ali još je bila prazna.

„Donesi je ovamo.“

Mirani nespretno odnese široku posudu do središta kamene zaravni i spusti je na tle. Zdela tupo, metalno zvecnu. Ispod njih, gde je povorka nestrpljivo čekala po uzavreloj jari, kao da odgovara, ogłosi se doboš.

Kraj zdele je bilo nekakvo okno, uzano i zlokobno. Nalazilo se na samoj sredini platforme, u dubokom hladu nakripljene stene. Odmah je znala da je to proročište. Okno se pružalo pravo nadole, poput uske pukotine što vodi u tminu, kroz ostrvo i stenje i dubine mora, sve do mesta na kome bog obitava. Ovo behu usta kroz koja je govorio.

Ona mu se sva opčinjena približi. Okno je bilo crno. Nije znala je li prazno ili puno nekakve uljaste vode; po jarkom suncu izgledalo je kao crna rupa, ništavilo. Nad njim se nadvila slabašna izmaglica isparenja.

„Prinesi svoju žrtvu“, reče joj Hermija.

Mirani skide broš sa haljine, škorpionu od dragulja, s telom od rubina. Poklonio joj ga je otac na dan kad je isplovila sa Milosa; još je pamtila dodir njegovih prstiju dok joj je stavljao broš u ruku. „Ponosim se tobom“, rekao joj je. Lice mu je bilo ozareno od sreće.

Proročica ju je posmatrala. Uzavrela, Mirani prinese broš iznad proročišta. „Za tebe, Presvetli“, prošapta ona i ispusti ga. Blesnuo je na suncu i nestao u tmini. Negde daleko dole čulo se kako zvekeće li zvekeće.

Hermija ponovo stavi masku na lice. Podigla je ruke ka nebu, a Mirani je užurbano čučnula, položila dlanove na neravni kamen i klekla tako da čelom maske dodirne stenu. Maska joj oprži kožu i ona se malčice trgnu i priguši krik.

Hermija progovori.

Bog je imao sopstveni jezik. Slušajući tečne suglasnike, Mirani se pitala zašto je to tako. Sigurno je mogao normalno da priča. Ali onda bi, naravno, svi razumeli šta govori, a to ne bi bilo dobro. Po Hermiju, na primer.

U svakom slučaju, Mirani je bila sasvim sigurna šta se moli od boga. Nakon četiri sušna meseca čitava zemlja vapila je samo za jednim. Za nečim što ih je sve opsedalo, od trenutka kad bi sasušenog grla otvorili oči do odlaska na počinak mučeni žeđu.

Za vodom.

Nemo je izgovarala tu reč. *Voda. Voda.* Beše to reč koja je kapala, hladila, vidala i žuborila. Beše to i muka i san. Božji san. Dolazila je s neba, i ako uskoro ne padne, neće više biti ni stada ni ljudi niti ičega živog na celom ostrvu. Narod je

očajavao. Mirani se nadala da je Hermija jasna i određena. Ali opet, bog će svakako znati šta ona traži, ako ga zaista ima. Čela prilepljenog za vrelu stenu, Mirani bolno proguta kne-dlu. *Nisam tako mislila*, pomisli ona sva uzdrhtala od straha. *Nisam tako mislila*.

Hermija je završila. Samo je vruć vetar hućao u granju. Očiju tik uz tle, Mirani je gledala kamenu ploču pod prstima i čekala. Hoće li vrela kiša pljusnuti s neba, a potom liti i liti? Hoće li biti mračnih oblaka, grmljavine i udara vetrova?

Ali nebo je bilo plavo, vrelo i vedro i pružalo se do u bes-konačnost.

A onda je u dubini mračnog okna opazila pokret.

Malena zglavkasta klešta opipavala su obod stene. Tle se okruni.

Mirani se nakostrešiše sve dlačice na vratu; koža na ruka-ma se naježi. „Proročice!“, siknu ona.

„Ne mrdaj se.“

Hermija ga je ugledala.

Izroniše i druga klešta, osuta finim maljicama. A za njima, uz komešanje od kog se Mirani trgnu unazad, još šest nogu i telo žute boje peska, i izvijen rep sa visoko uzdignutom smrtonosnom žaokom koja je podrhtavala.

Škorpion izmile iz okna i ulete u senu zdele.

„Sad!“, prošaputa proročica.

Mirani je pogleda. Iza maske, oči joj behu tamne.

Jer, to je bilo to. Ovde saznaš hoćeš li živeti kao bogonoša ili će te bog ubiti.

Ono da ne postojiš. Nisam tako mislila.

Škorpion nasrnu ka njoj. Mirani brzo zgrabi činiju, blago je nagnu i škorpion upade unutra.

Sva ukočena, ona upita: „I šta sad?“

Hermijin glas pod maskom beše jednak, hladno veseo. „Čekaj“, reče ona tiho. „Ne znamo u kome će od njih biti.“

Sve u svemu, iz okna izmile devet škorpiona, jedan za drugim. Neki su bili mali i žuti, jedan od onih velikih crve-nih, tri sićušna crna, ne veća od buba, ali najotrovniji od svih. Zveketali su u zdeli, klizali se i nasrtali jedni na druge. Činilo se da je jedan žuti već mrtav; napadaće se i bosti dok ne preostane samo jedan. Ako pre toga ne izađu iz zdele i ubiju nju. Samo jedan dodir, toliko je potrebno. Samo da je okrznu...

Ruke su joj sada bile toliko hladne kao da su se sledile uz bronzu; kad je Hermija konačno rekla „To je dovoljno“, olakšanje je probi kao znoj, ali tek je sad počinjala prava muka. Znala je da je proročica s uživanjem posmatra. Nije joj bilo jasno zašto je Hermija odabrala baš nju. A možda je znala šta Mirani potajno misli. Možda je bog zaista postojao i kazao joj.

Dok su se vraćale stazom dole ka povorci, svaki korak bio je košmar. Odmakla je zdelu što je dalje mogla, ruke pod njom pažljivo raširila, ali tako je bilo teško nositi je, a biće sve teže kako budu odmicali ka Gradu mrtvih. Jednom se spotakla i sasvim se užasnula. Ako padne, mrtva je.

Kod kamene kapije proročica je stala i povikala jasnim glasom: „On je s nama!“

Čitavom povorkom razleže se promukao, suv krik, vatren i očajan. Vojnici udariše kopljima u velike štitove, sluge hra-ma i pisari povikaše. Nosači podigoše zanjihanu arhontovu pokrivenu nosiljku na bolna ramena sa štitnicima. Hrisa razrogačenih očiju pogleda u Mirani kroz svoju plavu masku i povede ostale od božjih devet, a za njima krenu na stotine malih devojčica; nizovi i nizovi belih ruku bacali su blede latice makova i eukaliptusa, koje su im se mrvile pod nogama, a dok su prolazile kraj njih, sve su se osvrtale i zurile u nju izgarajući od znatiželje, pa čak i Retija, koja je priželjkivala da sama bude bogonoša.

Mirani se ukipila, sasvim usredsređena. Oblivao ju je znoj. Oči je uprla u škorpione koji su se besno pentrali jedni preko drugih, i stalno je sa užasom morala da naginje i mrda zdelu kako bi ostali na širokom dnu. Mišići ruku već su je boleli.

Za devojčicama je išla arhontova nosiljka, njišući se u ritmu koraka nosača, koji su sporo hodali džombastim, neravnim putem. Nosači lepeza uz njih rasterivali su oblake nesnosnih muva što su ih spopadale; niz prašnjava lica lili su im potoci znoja.

Mirani proguta knedlu, ili bar to pokuša. Grlo joj se sasvim osušilo od žeđi.

Dojaha Ardželin. Konj mu je bio sav u znoju. Upitno je pogledao u Hermiju. Ona kratko klimnu glavom, a potom dade znak Mirani. Obe su stale iza nosiljke i krenule za njom.

Sigurno je ovakav i put u podzemni svet. Znoj je mutio Miranin pogled; iza nje, treštanje duvača i dobošara bolno je paralo uši, svete čegrtaljke i beskonačno jednolično udaranje kopalja o štitove stvarali su užasnu buku, a daleko napred, poput avetinjskog odjeka, pljeskanje čitavog naroda koji je čekao na mostu i u pustinji, načičkan uz put do Grada mrtvih, što je poigravao na jari.

A škorpioni su zveketali i klizali se po uglačanoj bronzi; jarosno su nasrtali jedni na druge, komešali se, i besomučno se boli uzdrhtalim repovima u vihoru besa. Po zdeli su prskale sićušne kapljice otrova. Mirani je hodala ne dižući pogled, spotičući se po rupama na putu, celo joj je telo bilo toliko napeto da se pretvorila u usmerenu energiju, u oči i ruke što su blago naginjale i ispravljale zdelu. I za trenutak bog je bio u njoj i znala je da ima ogromnu moć, i da drži hemisferu sveta, sa svim njegovim malenim, svadljivim stvorenjima, jedne izdižući, druge zbacujući, da je kraljica života i smrti. A onda se dva gnusna stvora u isti mah popeše na suprotne

strane zdele i ona priguši krik i ubaci ih unutra, i opet postade Mirani, izbezumljena od straha, na pedalj od smrti.

Znala je da su stigli do mosta samo po batu koraka po drvetu što je tutnjao pred njima; potom pod stopalima oseti ne put, već glatke daske, i sklonivši za tren pogled sa zdele, kroz proreze, daleko pod sobom, ugleda more. Talasi su se lomili o stenje.

Samo još malo. Polovina škorpiona bila je nepomična, kao da su mrtvi, ali to se nije moglo sa sigurnošću znati jer bi poneki odjednom oživeo i ustremio se ka njoj, a zdela je sad bila toliko teška, i klizila joj iz ruku, pa je morala da je privije uz grudi, i dizala se i spuštala s njenim uspaničenim disanjem. Škorpioni su pod njenom bradom vodili žestoke borbe.

Pustinja! Pesak po putu, a svuda unaokolo, blizu njih, narod. Pljeskali su u ritmu stupanja povorke, bacali na arhontovu nosiljku cveće, biljke koje je mrvila dok je koračala po njima, čitave vence lovora. Kad se usudi da pogleda, vide da starac viri kroz zastore nosiljke.

Posmatrao je nju. Kroz prekrasnu, ozbiljnu masku koja mu je pokrivala lice videla mu je oči uprte u nju, i oni za tren razmeniše poglede i podeliše strah.

On se potom okrenu i raskrili zastore. Gledao je u svoj narod iza zlatno-grimizne maske, okretao se levo-desno podignutih ruku i blagosiljao ih. A ljudi su grajali i plakali i trčali za nosiljkom, a vojnici su ih gurali nazad, a negde tamo blejale su koze, i sunce je peklo, a vazduh je bio zagušljiv od prašine.

Jedan se škorpion pope do ivice i kleštima joj dotače ruku. Ona se grčevito, zgađeno strese i baci ga nazad u zdelu progutavši krik.

Grad mrtvih.

Na ulazu u njega, na velikom praznom prostoru, stajala je piramida.

Sveta planina, visoke ivice od tesanog kamena, stepenice ka vrhu toliko strme da bi zaškrgutala zubima pri samoj pomisli na njih. *Ne daj da te ispustim*, šaputala je ona. *Dopusti da te odnesem gore*.

Bog je bio u crnom škorpionu, u onom malom. Bila je sigurna u to kad se uzverao na telo onog crvenog.

Arhont je sišao iz nosiljke. Nosio je belu tuniku, a kad je podigao ruke, sve se stiša. Ali ne i Miranino srce.

„Danas“, reče on, „ja koji sam bog napustiću vas. Danas ću piti u vrtu kraljice kiše. Govoriću s njom. Danas će moj um i njen biti jedno. Zato sam vam došao kao dete, zato ste me hranili i oblačili sve ove duge godine. Dugo ste se patili. Stada vam lipsavaju, deca izgaraju od žeđi, a nebo je jednako suvo. Ali ona će vam zbog mene, jer ću je ja zamoliti, poslati kišu. Zato što je bog u meni, ja ću vam poslati kišu.“

Niko ne zaklica. Samo su doboši i čegrtaljke i dalje neprekidno bubnjali. Arhont se potom okrenu i stade da se uspinje uz piramidu. Proročica gurnu Mirani za njim.

Noge su ih bolele, teško su disali, i ona i Hermija i starac iza svoje maske. Sve više i više, stepenik za visokim stepenikom, gore ka nebu, u jarko plavetnilo gde su se već okupili zmajevi, vrtoglave uskovitlane tačkice. Mišići su joj se zgrčili od bola, kao u agoniji. Imala je osećaj da nikad više neće moći da ispruži ruke.

Na samom vrhu, dok su joj se prsa nadimala a pred očima joj sevala, stegla je zdelu. Dva su se škorpiona borila na smrt.

Njih troje stajalo je visoko iznad zemlje. A onda, na njeno iznenađenje, arhont svuče masku. Beše to prvi put da mu vidi lice, koje je bilo neobično glatko, bez bora, i bledo kao da ga sunce nikada nije dotaklo. Bio je mlitav, uhranjen, ćelav, i

odisao je strogom dobrotom, kao kakav dobri čika. On kruto leže na golo, usijano kamenje i sklopi oči. Ni jednoj ni drugoj nije uputio ni reči.

Mirani kleknu i spusti zdelu kraj njega. Toliko joj je laknulo da su joj kolena zaklecala. Iza nje, proročica se brzo udaljavala ka rubu zaravni.

I tog trena arhont otvori oči i vrelom, vlažnom rukom ščepa Miraninu. „Uzmi ovo“, užurbano promrmlja on jedva mičući usne. „Sakrij ga.“ Pruži joj ispresavijan komad papi-rusa, a ona ga bez razmišljanja uze. Oči mu behu bledoplave. „Ostrvo je puno izdajnika“, prošapta on. „Pazi se! Čuvaj glavu!“

Kad se Hermija okrenula, on ponovo leže i stisnu oči. A onda, pre nego što je Mirani stigla da se uspravi, on podiže ruku i namerno je spusti u činiju.

Svi doboši ispod utihnuše.

Svet zaneme.

Nije tačno znala kad je umro. Bilo je to tako bešumno, mirno. Posle nekog vremena, užasnuta i zadihana, ugleda kako mu mali crni škorpion mili preko ruke; zastao je za tren na njegovom licu mašući sićušnim kleštima. Potom mu se uzvera na tuniku, skliznu na tle, jurnu ka pukotinama u kamenju i nestade.

Čitava zemlja je čekala.

Pustinja, nemilosrdno more i ostrvo.

Ispod njih narod se pekao na vrelom suncu, Ardželinovi vojnici opkolili su kao ogroman štit podnožje piramide. Samo su muve zujale i sletale na arhontovo lice dok Mirani nije čučnula i oterala ih.

Konačno priđe i Hermija, kleknu, pogleda u mrtve škorpione u zdeli i potom opipa starcu bilo na vratu.

Ustala je ne pogledavši u Mirani i doviknula svetini: „Bog nas je napustio!“

Nastade žagor, a potom se prolomiše zvuci. Gongovi, zvona, čegrtaljke, doboši, leleci.

Mirani je stajala sasvim iscrpljena, svaki ju je mišić boleo, tresla se, gorela, izgarala od žeđi i stezala zgužvani pergament u šaci. Starčevo lice bilo je opušteno, prazno. Nepomično je ležao.

Neko viknu. Radosno klicanje razleže se poput grmljavine. Hermija se brzo okrenu, a Mirani pogleda kud i ona.

Daleko na istoku, na samoj ivici sveta, ukazao se tmuran oblak.

Ona ulazi u Gornji dom

Tog popodneva nebo se pomračilo. Navukoše se teški oblaci, a s mora je šibao hladan vetar i vijorio sve nadstrešnice i platnene zaklone nad radnjama u strmim, vijugavim lučkim uličicama. Ribarski čamci su se vratili s pučine, a posljednji je, što je brže mogao, plovio ka luci, na bezbedno, dok su mu se beli talasići razbijali o pramac. Galebovi na nebu kričali su u opomenu.

Dok je Mirani slagala svoje tunike u torbu, spavaonicom prohuja vetar šapućući u tananim zavesama iznad svakog kreveta i suknjama devojčica koje su je posmatrale.

Nijedna nije progovarala. Mirani je znala da su ljubomorne, ali i da im je u isti mah drago što one nisu izabrane. Ne za tu dužnost. A onda Hrisa pogleda u nebo i poskoči. „Pada kiša! Pada! Pogledajte, pogledajte!“

Potrčala je i naslonila se na prozor pa ispružila ruke, a i ostale učiniše isto. Nekoliko krupnih kapi zadobova po podu.

Nije mnogo, s obzirom na to da je starac umro, pomisli Mirani.

Na njen užas Retija je odjednom spopade. „Ti verovatno misliš da si nam ti donela kišu, je li?“ Besno se namrštila. „Ne